

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a Mgr. Gabriely Bašné v právní věci žalobce: **D. D.**, zast. advokátem JUDr. Karlem Frimlem, CSc, se sídlem V Sedlci 15, Praha 6, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, pracoviště pro Prahu a Střední Čechy, se sídlem Sokolovská 855/225, Praha 9, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 3. 5. 2018, č. j. 4 Ad 10/2015 – 60,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalovaná **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku Městského soudu v Praze (dále „městský soud“), kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 26. 1. 2015, č. j.: X, jímž bylo zamítnuto jeho odvolání a potvrzeno rozhodnutí Pražské správy sociálního zabezpečení ze dne 5. 11. 2014, č. j.: X; tímto byla žalobci na základě § 126 odst. 1 a 4 zákona č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o nemocenském pojištění“) uložena povinnost uhradit regresní náhradu v celkové výši 238 544 Kč.

[2] Stěžovatel dne 25. 11. 2012 kolem 20:15 hodin řídil osobní motorové vozidlo tovární značky VW Passat, registrační značky X ve vlastnictví společnosti Anoble, s. r. o., a to v Praze 5 po ulici Jeremiášova směrem od ulice Radlické v levém jízdním pruhu; v místě, kde byla nejvyšší povolená rychlost 70 km/h, jel rychlostí nejméně 109 km/h, a při projíždění křižovatky s ulicí Pod hranicí se střetl s osobním motorovým vozidlem tovární značky Renault Safrane, registrační značky X, které řídil poškozený, jenž se rozjížděl z prostoru křižovatky; před střetem stál najetý z pravé strany z ulice Pod hranicí kolmo přes jízdní pruhy ulice Jeremiášova pro směr jízdy od ulice Radlické a dával přednost v jízdě jiným vozidlům křižujícím jeho směr jízdy; při střetu vedle hmotné škody

na zúčastněných vozidlech poškozený utrpěl mnohočetná poranění. Se stěžovatelem bylo následně vedeno trestní řízení pro přečin z těžkého ublížení na zdraví, jež bylo ukončeno usnesením ze dne 31. 10. 2013, sp. zn. 1 T 136/2013, o podmíněném zastavení trestního stíhání se zkušební lhůtou v trvání 24 měsíců. Během pracovní neschopnosti poškozeného trávající od 25. 11. 2012 do 31. 10. 2013 mu bylo vyplaceno na nemocenském 238 544 Kč. Podle vyjádření lékaře byla celá doba trvání dočasné pracovní neschopnosti poškozeného v příčinné souvislosti s dopravní nehodou ze dne 25. 11. 2012.

[3] Na základě zjištěných skutečností bylo se stěžovatelem zahájeno řízení o regresní náhradě podle § 126 zákona o nemocenském pojištění a následně bylo dne 5. 11. 2014 vydáno rozhodnutí č. j.: X, kterým byla stěžovateli na základě § 126 odst. 1 a 4 uvedeného zákona uložena povinnost uhradit regresní náhradu v celkové výši 238 544 Kč, proti tomuto rozhodnutí podal stěžovatel odvolání, které žalovaná zamítla a potvrdila prvoinstanční rozhodnutí.

[4] V žalobě proti rozhodnutí žalované stěžovatel zejména namítal, že za způsobené zranění si může převážně sám poškozený a dále, že o dopravní nehodě nebyly zjištěny základní skutkové okolnosti. Dle jeho přesvědčení spoluzavinil dopravní nehodu podstatným způsobem i poškozený, proto měla být stěžovateli uložena povinnost zaplatit regresní náhradu v nižší výši. Poškozený mu nedal přednost v jízdě, trestně stíhání měli být oba; stěžovatel se v podstatě dopustil jen přestupku, ale v tíživé situaci se rozhodl splnit podmínky pro podmíněné zastavení trestního stíhání dle § 307 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád). Tvrdil, že žalovaná řádně nezjistila skutkový stav, nezabývala se zjištěními Policie ČR ani soudu, závěry o výhradním zavinění stěžovatele jsou v rozporu s důkazy; rozhodnutí se nevypořádalo s jeho námitkami. Skutkový stav byl v trestním řízení náležitě zjištěn a vysvětlen znaleckým posudkem Ing. L. K.; poškozený nedal stěžovateli přednost v jízdě, ačkoliv jej mohl při troše pozornosti vidět, rychlost stěžovatelova automobilu neměla vliv na povinnost poškozeného dát stěžovateli přednost v jízdě; naopak stěžovatel nemohl automobil poškozeného vidět vůbec. V rámci rozhodnutí o podmíněném zastavení trestního stíhání stěžovatel uznal jen díl viny.

[5] Městský soud námitky stěžovatele neshledal důvodné; poukázal na usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2, sp. zn. 1 T 136/2013, o podmíněném zastavení trestního stíhání, z něhož vyplývá, že poškozený zjevně nemohl předpokládat, že v dálce jedoucí vozidlo stěžovatele překročí povolenou rychlost o více než 50 %. Městský soud uvedl, že skutkový děj je dostatečně popsán ve znaleckém posudku č. 210 – 4/2013; podle znalce závisí určení příčiny dopravní nehody z technického hlediska na tom, zda měl poškozený předvídat vozidlo pohybující se výrazně vyšší rychlostí, než bylo v místě předepsáno. Co do objektivní stránky, mohl poškozený stěžovatele v dálce zpozorovat, jak konstatoval znalec, avšak dle soudu nedošlo u poškozeného k naplnění subjektivní stránky, tedy zavinění. Rychlost stěžovatelova vozidla na počátku nehodového děje byla 109 – 121 km/h, ač povolená rychlost byla v místě nehody jen 70 km/h, stěžovatel překročil povolenou rychlost minimálně o 39 km/h, tedy více než o 50 %. Dle městského soudu po účastnících silničního provozu lze žádat, aby počítali s eventualitou určitých porušení dopravních předpisů ze strany ostatních řidičů, avšak natolik flagrantní překročení povolené rychlosti nemohl poškozený předvídat. Vzhledem k vysoké rychlosti vozidla stěžovatele, jakož i krátkému časovému úseku, kdy mohl dle znalce poškozený

pokračování

jeho vozidlo vidět a velké vzdálenosti, v níž mohl poškozený automobil spatřit, došel soud k závěru, že po poškozeném nebylo možno spravedlivě požadovat, aby si stěžovatelova vozu všiml. Městský soud dospěl k závěru, že poškozený dopravní nehodu nezavinil, proto nelze v daném případě aplikovat § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění, dle kterého by bylo možné povinnost k regresní náhradě stěžovateli poměrně snížit. Poukázal rovněž na to, že ze znaleckého posudku rovněž vyplývá, že v případě dodržení dopravních předpisů ze strany stěžovatele by k dopravní nehodě vůbec nedošlo (viz str. 19 znaleckého posudku č. 210 – 04/2013); poškozený by tak žádná zranění neutrpěl. Městský soud dospěl k závěru, že žalovaná řádně zjistila skutkový stav věci, správně vycházela ze znaleckého posudku č. 210 – 04/2013 a usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 o podmíněném zastavení trestního stíhání. Rozhodnutí obou správních orgánů soud shledal v souladu s těmito podklady, které postačí k spolehlivému zjištění všech rozhodných okolností; rozhodnutí žalované ani prvoinstanční rozhodnutí, jehož nicotnost stěžovatel rovněž namítal, dle soudu netrpí nedostatkem odůvodnění; správní rozhodnutí odpovídají okolnostem daného případu, nestaví se proti oprávněným zájmům osob, naopak v obou stupních řízení mohl stěžovatel uplatňovat svá práva a oprávněné zájmy. Městský soud podotkl, že v trestním řízení se stěžovatel ke skutku doznal na základě svého svobodného rozhodnutí a jeho stíhání bylo podmíněně zastaveno rozhodnutím soudu; zpochybňuje-li nyní svou odpovědnost, působí to vzhledem k jeho chování v trestním řízení nepřesvědčivě. Částka, kterou uhradil poškozenému nad rámec pojistného plnění, nemá na řízení o regresní náhradě vliv bez ohledu na to, zda „šlo vlastně o dar“, jak stěžovatel v žalobě tvrdil. K návrhu stěžovatele na vyžádání spisu Obvodního soudu pro Prahu 2, sp. zn.: 1 T 136/2013, k důkazu městský soud uvedl, že by to bylo nadbytečné, jelikož všechna žalobní tvrzení týkající se skutečností zjišťovaných v trestním řízení se opírají o znalecký posudek č. 210 - 04/2013, resp. usnesení o podmíněném zastavení trestního stíhání, přičemž oba tyto dokumenty představují součást správního spisu; znalecký posudek považuje soud co do skutkových otázek za přesvědčivý, důkladný, logický a precizně zpracovaný.

[6] Proti rozsudku městského soudu podal stěžovatel kasační stížnost; v ní tvrdí, že městský soud projednal poměrně skutkově složitou a znalecky náročnou záležitost během pouhé půlhodiny sloužící nejen k identifikaci účastníků, provedení důkazů, závěrečným řečem stran, ale i k přípravě a vynesení rozhodnutí. Považuje za vyloučené, aby v takovém krátkém časovém období bylo vůbec možné dodržet zásady soudního řízení tak, jak je upravuje § 2 zák. č. 150/2002 Sb., a vzhledem k § 64 tohoto zákona i občanský soudní řád v § 1, 2, 3 a 6 o. s. ř. Napadené rozhodnutí nepovažuje za spravedlivé, neochránilo jeho práva a oprávněné zájmy, ani nerespektovalo nezbytnost spolehlivého a objektivního zjištění skutkového stavu věci tak, jak je předpokládá § 52 soudního řádu správního ani § 125 a násl., § 132 a násl. a § 157 odst. 2 o. s. ř. Namítá, že v žalobě podrobně vysvětlil, proč a jak nepochybně bylo v trestním řízení prokázáno, že druhý účastník dopravní nehody (poškozený) nerespektoval dopravní předpisy, když nedal jeho vozidlu jedoucímu po hlavní silnici přednost v jízdě, vysvětlil, že byl nesprávně obviněn v trestním výlučně stěžovatel, třebaže i on byl zraněn, přičemž za jeho zranění svým podílem na dopravní nehodě odpovídal i poškozený. Dle stěžovatele tento nedostatek trestního stíhání neznamená, že střet zavinil on. Trestní soud neposuzoval zavinění nikoho jiného, než jen toho, kdo byl obžalován; tedy stěžovatele. Na podání obžaloby stěžovatel vliv neměl, to bylo zcela v rukou státního zastupitelství. Svůj podíl na dopravní nehodě stěžovatel doznal

a bez tohoto doznání ostatně také nebylo možné splnit podmínky § 307 trestního řádu a dosáhnout podmíněného zastavení trestního stíhání. Ani to však vůbec dle stěžovatele nevylučuje zavinění druhého účastníka dopravní nehody; je totiž mimo jakoukoli pochybnost, že poškozený vjel do jízdního pruhu, aniž měl jistotu, že může v jízdě pokračovat, porušil tak několik ustanovení zákona o provozu na pozemních komunikacích, především nedal přednost v jízdě vozidlu jedoucímu po hlavní silnici; nesměl vůbec do křižovatky vjet, pokud ji nemohl plynule projet. Stěžovatel tvrdí, že napadené rozhodnutí městského soudu sice cituje znalecký posudek Ing. Kopala, vytrhuje z něj však závěry, které technickému znalci vůbec nepřísluší činit, aniž naproti tomu opřel své rozhodnutí o fakta, která z tohoto znaleckého posudku vyplývají: bylo totiž nezvratně prokázáno, že v době, kdy se automobil poškozeného začal rozjíždět do křižovatky, bylo vozidlo stěžovatele cca 250 metrů od místa střetu; tedy v takové velké vzdálenosti, že při troše pozornosti poškozeného musel v této chvíli vozidlo stěžovatele již vidět; přesto se začíná ze zastavení opět rozjíždět, když vozidlo stěžovatele bylo ještě 80 metrů daleko. Dle stěžovatele měl poškozený dát přednost každému z vozidel bez výjimky; je totiž mimo jakoukoli pochybnost, že přednost v jízdě se dává ve všech pruzích hlavní silnice bez ohledu na rychlost po hlavní silnici jedoucího vozidla. Dopravní předpisy samozřejmě nestanoví, že přednost v jízdě má jen ten, kdo splňuje dopravní povinnosti, zatímco ten, kdo je případně poruší - např. nedodržením dovolené rychlosti - ji nemá. K takovému absurdnímu závěru totiž vlastně napadené rozhodnutí městského soudu dospělo.

[7] Stěžovatel uvádí, že namísto toho, aby městský soud řádně zhodnotil v trestním řízení provedené důkazy, omezil se jen na to, co ve znaleckém posudku Ing. K. k zamítnutí žaloby vyhovovalo, a dokonce si ani tento trestní spis nevyžádal. Dále stěžovatel poukázal na to, že znalecký posudek např. na str. 24 výslovně uvádí, že opakovanou kontrolou stavu provozu vlevo (z pohledu poškozeného) mohl ten stěžovatelovo vozidlo detekovat nejen vlastně před křížením provozu odbočujícího vozidla, které mu zakrylo výhled vlevo, ale měl i možnost nehodě zabránit či snížit její následky, kdyby před rozjetím znovu hlavní silnici zkontroloval. Další úvahy znalce jednak technikovi nepřísluší, jednak jsou nepřijatelné: pokud měl poškozený v noci ztíženou možnost odhadnout rychlost po hlavní silnici přijíždějícího vozidla, nesměl se rozjet vůbec; zkušený řidič ví, že světla ve tmě klamou; poškozený však vůbec vozidlo na hlavní silnici nezaregistroval, to jednoznačně svědčí o porušení jeho řídičských povinností. I znalec na str. 18 uprostřed ve svém posudku uvádí, že v okamžiku vzájemné detekce ani jeden z řidičů nemohl nehodě zabránit; i to potvrzuje, že poškozený se nesměl rozjíždět, neboť pak již nemohl včas zastavit. Jeho dvojí porušení řídičských povinností je evidentní: mohl zaregistrovat po hlavní silnici jedoucí vozidlo už ve vzdálenosti 200 - 220 metrů, neboť reflektory byly vidět i na vzdálenost větší; druhé pochybení spočívá v tom, že před rozjetím do jízdního pruhu, v němž jel stěžovatel, poškozený nekontroloval stav hlavní silnice, neboť by jinak musel vozidlo stěžovatele vidět. Že to neudělal, zakládá jeho podíl na této dopravní nehodě, potažmo na náhradě, kterou Česká správa sociálního zabezpečení uplatňuje.

[8] Stěžovatel namítá, že pokud by městský soud zhodnotil znalecký posudek, o který své rozhodnutí opírá, opravdu v celém kontextu, nemohl zavinění poškozeného přejít. Na tom nic nemění rozhodnutí trestního soudu, neboť ten rozhodoval jen o obžalobě stěžovatele. Co mohl a nemohl poškozený předvídat, není také z tohoto rozhodnutí závazné: takové úvahy může odborně posoudit jen dopravní psycholog, jehož znalecký

pokračování

posudek nebyl vyžádán a v obžalobě také neměl místo, neboť se posuzovala jen vina stěžovatele. Napadený rozsudek dle přesvědčení stěžovatele fakticky schvaluje nepřijatelné dopravní chování poškozeného, přestože tvrdí, že žalovaná i PSSZ řádně zjistily skutkový stav věci a dokonce se k tomu připojuje, třebaže opak je pravdou. Dle stěžovatele nelze zúžit odpovědnost za nehodu a zranění poškozeného jen na osobu stěžovatele a nemůže k tomu ani sloužit rozhodnutí trestního soudu o podmíněném zastavení trestního stíhání. Tvrdit, že při dodržení maximální dovolené rychlosti ze strany stěžovatele by k dopravní nehodě nedošlo, je vytrháváním ze souvislostí: dopravní nehoda se stala za daných okolností a těm musel své dopravní chování přizpůsobit i poškozený, což neudělal.

[9] Stěžovatel tvrdí, že rozsudek městského soudu je nepřezkoumatelný a nedává dostatečné záruky pro závěr, že nebyl vydán v důsledku libovůle; postrádá totiž základní zákonné náležitosti a je v rozporu s důkazy, které byly v tomto i v trestním řízení sp. zn. 1 T 136/2013 u Obvodního soudu pro Prahu 2 provedeny. V tom směru se stěžovatel dovolává rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Ads 58/2003, podle kterého je nepřezkoumatelnost založena na nedostatku důvodů skutkových, o něž soud své rozhodovací důvody opíral; nevypořádal se ani s obsahem a smyslem žalobní argumentace. Stěžovatel namítá rovněž nezákonnost napadeného rozsudku spočívající v nesprávném právním posouzení právní otázky a jako vadu jeho řízení, která měla za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé skutečnost, že se městský soud vůbec nezabýval použitím § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění, podle kterého jestliže skutečnosti rozhodné pro vznik nároku na dávku zavinilo více subjektů, vypořádají se vzájemně podle míry zavinění. Je-li jednou z těchto osob pojištěnec, kterému je dávka vyplacena, odpovídají orgánu nemocenského pojištění jen ostatní subjekty. Výše náhrady se přitom poměrně sníží; stěžovateli měl být přiznán podíl na poloviční náhradě. Protože se městský soud dle stěžovatele nezabýval všemi žalobními námitkami a důvody, je jeho rozhodnutí nesprávné. Úvahy, kterými se městský soud řídil při hodnocení skutkových a právních otázek, jsou opřeny jen o vytržené dílčí skutečnosti, jak je znalecký posudek zpracoval, aniž napadené rozhodnutí respektovalo i důkazy, které potvrzují správnost tvrzení stěžovatele. Stěžovatel proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek městského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[10] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že poškozený dle usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 o podmíněném zastavení trestního stíhání, sp. zn. 1 T 136/2013, zjevně nemohl předpokládat, že v dálce jedoucí vozidlo stěžovatele překročí povolenou rychlost o více než 50 %. Skutkový děj je dostatečně popsán ve znaleckém posudku č. 210 – 4/2013; natolik zřejmé porušení ustanovení o povolené rychlosti nemohl poškozený předvídat. Po poškozeném tak nebylo možné spravedlivě požadovat, aby si stěžovatelova vozu všiml, a to vzhledem k vysoké rychlosti příjíždějícího vozidla, jakož i krátkému časovému úseku, kdy mohl dle znalce poškozený vozidlo vidět a velké vzdálenosti, v níž mohl poškozený stěžovatelův automobil spatřit. Poškozený dle žalované dopravní nehodu nezavinil, a proto nelze v daném případě aplikovat § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění, dle kterého by bylo možné povinnost k regresní náhradě poměrně snížit. Ze znaleckého posudku rovněž vyplývá, že v případě dodržení dopravních předpisů stěžovatelem by k dopravní nehodě vůbec nedošlo a poškozený by žádná zranění neutrpěl. V trestním řízení se stěžovatel ke skutku doznal na základě svého svobodného rozhodnutí a jeho stíhání bylo rozhodnutím soudu podmíněně zastaveno. Žalovaná se plně ztotožňuje

se všemi závěry městského soudu uvedenými v napadeném rozsudku; má za to, že námitky uvedené v kasační stížnosti jsou nedůvodné a navrhuje, aby ji Nejvyšší správní soud zamítl.

[11] K vyjádření žalované stěžovatel doplnil svoji argumentaci uvedenou již v kasační stížnosti, zejména poukazoval na to, že poškozený nedal přednost v jízdě ne proto, že špatně odhadl přijíždějící vozidlo stěžovatele, jeho rychlost a vzdálenost, ale proto, že se po minutí protijedoucího odbočujícího vozidla do směru na hlavní silnici vůbec nedíval. Otázka tedy vůbec nestojí tak, že by něco nepředpokládal nebo špatně vyhodnotil situaci, ale že vůbec nesledoval provoz na hlavní silnici - tedy nevěnoval se řízení a nedal přednost v jízdě; to je tedy jeho nesporná vina na střetu a nehodě, kterou nelze pominout. Podíl stěžovatele na nehodě a škodě může být jen v rozsahu, o který by se tyto následky zvýšily proto, že nedodržel maximální povolenou rychlost oproti střetu při jejím dodržení. Dle stěžovatele úvahy obsažené v odůvodnění trestního rozhodnutí nejsou pro toto řízení závazné, ani použitelné: o vině poškozeného trestní soud nerozhodoval, neboť byl vázán návrhem obžaloby, která - nesprávně - směřovala jen proti stěžovateli; poškozený měl být rovněž stíhán, neboť stěžovatel byl také zraněn; že to státní zastupitelství neudělalo, bylo chybou, bez níž by i postavení stěžovatele v tomto řízení bylo jednoznačné a snazší. Pokud se žalovaná odvolává na znalecký posudek, je dle stěžovatele třeba oddělit to, co spadá pod odbornost znalce – technika, a co nikoli; zcela určitě nebyl znalec oprávněn posuzovat, co poškozený nemohl předpokládat. Tvrzení žalované ve vyjádření, že na poškozeném nebylo možné spravedlivě požadovat, aby si stěžovatelova vozu všiml, je tedy zcela jasně nepravdivé, nereálné a protiprávní.

[12] Nejvyšší správní soud po konstatování včasnosti kasační stížnosti, jakož i splnění ostatních podmínek řízení, přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu a z důvodů stěžovatelem v kasační stížnosti uplatněném (§ 109 odst. 3 s. ř. s.), současně přihlížel k tomu, zda napadený rozsudek není zatížen takovými vadami, k nimž by byl povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 4 s. ř. s.).

[13] Nejvyšší správní soud se především musel zabývat stěžovatelem namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozsudku. Shledal-li by tuto námitku důvodnou, bránilo by to již samo o sobě meritornímu přezkumu napadeného rozsudku.

[14] Za nepřezkoumatelné ustálená judikatura považuje takové rozhodnutí soudu, z jehož výroku nelze zjistit, jak vlastně soud ve věci rozhodl, tj. zda žalobu zamítl, odmítl nebo jí vyhověl, případně, jehož výrok je vnitřně rozporný; rozhodnutí, která postrádají základní zákonné náležitosti, z nichž nelze seznat, o jaké věci bylo rozhodováno či jak bylo rozhodnuto, která zkoumají správní úkon z jiných než žalobních důvodů, dále taková rozhodnutí, která neobsahují právní závěry vyplývající z rozhodných skutkových okolností nebo jejichž důvody nejsou ve vztahu k výroku jednoznačné. Nepřezkoumatelné je rovněž rozhodnutí, které je zatíženo vadami skutkových zjištění, která utvářejí rozhodovací důvody, typicky tedy, kde soud opřel rozhodovací důvody o skutečnosti v řízení nezjišťované, případně zjištěné v rozporu se zákonem anebo tam, kdy není zřejmé, zda vůbec nějaké důkazy v řízení byly provedeny (srov. např. rozsudky NSS sp. zn. 2 Ads 58/2003, sp. zn. 2 Azs 47/2003, sp. zn. 2 Ads 33/2003, sp. zn. 4 Azs 27/2004, sp. zn. 6 Ads 57/2004, sp. zn. 7 Afs 212/2006, etc.) Nejvyšší správní soud konstatuje, že nepřezkoumatelnost přitom není projevem nenaplněné subjektivní představy stěžovatele

pokračování

o tom, jak podrobně by mu měl být rozsudek odůvodněn, ale objektivní překážkou, která kasačnímu soudu znemožňuje přezkoumat napadené rozhodnutí (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016 - 24). Nejvyšší správní soud takové vady rozsudku městského soudu, který se srozumitelným způsobem vypořádal s námitkami uplatněnými v žalobě, neshledal. Z jeho obsahu je jasné, jaké otázky – v návaznosti na žalobní body – městský soud považoval za rozhodné, a vzájemná souvislost jednotlivých úvah, jakož i nosné důvody (*ratio decidendi*), které v napadeném rozsudku vyslovil, jsou zřetelné.

[15] Nejvyšší správní soud neshledal důvodnou ani výtku stěžovatele směřující k nepřiměřeně krátké době jednání soudu. Z protokolu o jednání ze dne 3. 5. 2018 (č. l. 58 předloženého soudního spisu) vyplývá, že stěžovatel se k jednání nedostavil, zástupce při jednání odkázal na žalobu a žádné návrhy na doplnění dokazování nevznesl. Není tedy zřejmé, k čemu námitka stěžovatele směřuje, neboť ani v kasační stížnosti netvrdí, v čem byl postupem městského soudu zkrácen na svých právech předkládat důkazy či vyjádřit se k věci.

[16] Ve věci není sporu o tom, že stěžovatel porušil povinnosti stanovené zákonem č. 321/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích, následkem čehož došlo k poškození na zdraví jiného řidiče (poškozený).

[17] Obvodním soudem pro Prahu 2 bylo rozhodnuto mimo hlavní líčení v trestní věci stěžovatele stíhaného pro přečin těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti podle § 147 odst. 1 a odst. 2 trestního zákoníku tak, že podle § 314c odst. 1 písm. a) trestního řádu za použití § 188 odst. 1 písm. f) trestního řádu a § 307 odst. 1 trestního řádu se trestní stíhání stěžovatele podmíněně zastavuje a podle § 307 odst. 3 trestního řádu se mu stanoví zkušební doba v trvání 24 měsíců. Z odůvodnění trestního usnesení vyplývá, že stěžovatel způsobil dopravní nehodu, kdy při jízdě se plně nevěnoval řízení vozidla, dostatečně nesledoval situaci v silničním provozu a výrazně překročil maximální povolenou rychlost, „v důsledku čehož se při projíždění křižovatky střetl s vozidlem řízeným poškozeným; stěžovatel tak zavinil dopravní nehodu, při níž došlo k těžkému ublížení na zdraví poškozeného“ (zvýraznění doplněno NSS). Dále je v usnesení uvedeno, že stěžovatel se v přípravném řízení ke svému trestnému činu doznal, nehodu řádně nahlásil pojišťovně, poškozeného navštívil v nemocnici s omluvou a nabídkou pomoci; s podmíněným zastavením trestního stíhání souhlasil; dále se zde uvádí, že ze spisu jednoznačně vyplývá, že stěžovatel měl účast na popsané dopravní nehodě, dostatečně se nevěnoval řízení, jel nepřiměřenou rychlostí, v důsledku čehož se střetl s vozidlem poškozeného odbočujícím vlevo, který zjevně nemohl předpokládat, že v dálce jedoucí vozidlo stěžovatele překročí povolenou rychlost o více než 50%; stěžovatel vozidlo poškozeného zřejmě přehlédl, nestačil včas zareagovat a následkem toho se s ním střetl. Proti usnesení mohl stěžovatel podat stížnost; to neučinil.

[18] Podle § 126 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění ten, kdo způsobil, že v důsledku jeho zaviněného protiprávního jednání zjištěného soudem nebo správním úřadem došlo ke skutečnostem rozhodným pro vznik nároku na dávku, je povinen zaplatit orgánu nemocenského pojištění regresní náhradu; podle odst. 2 uvedeného ustanovení jestliže skutečnosti rozhodné pro vznik nároku na dávku zavinilo více subjektů, odpovídají orgánu nemocenského pojištění společně a nerozdílně a vzájemně se vypořádají podle míry zavinění, pokud se nedohodnou jinak.

[19] Podle § 307 odst. 1 trestního řádu v řízení o přečinu může se souhlasem obviněného soud a v přípravném řízení státní zástupce podmíněně zastavit trestní stíhání, jestliže a) obviněný se k činu doznal, b) nahradil škodu, pokud byla činem způsobena, nebo s poškozeným o její náhradu uzavřel dohodu, anebo učinil jiná potřebná opatření k její náhradě, c) vydal bezdůvodné obohacení činem získané, nebo s poškozeným o jeho vydání uzavřel dohodu, anebo učinil jiná vhodná opatření k jeho vydání, a vzhledem k osobě obviněného, s přihlédnutím k jeho dosavadnímu životu a k okolnostem případu lze důvodně takové rozhodnutí považovat za dostačující.

[20] Zásadní námitku stěžovatel směřuje k neaplikaci § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění žalovanou, a tvrdí, že nehodu spoluzavinil rovněž poškozený, proto mu měla být regresní náhrada poměrně snížena; tvrdí, že žalovaná nesprávně vyhodnotila závěry znaleckého posudku, z něhož podíl viny poškozeného vyplývá.

[21] Nejvyšší správní soud se nejprve musel zabývat tím, zda uvedené ustanovení zákona o nemocenském pojištění lze aplikovat i v případě podmíněného zastavení trestního stíhání dle § 307 odst. 1 trestního řádu.

[22] Svou podstatou je podmíněné zastavení trestního stíhání dle § 307 trestního řádu jednou z alternativ k potrestání. Uplatnitelné je za splnění zákonem stanovených předpokladů v případech, kdy opatřené důkazy skýtají podklad pro závěr, že byl spáchán stíhaný skutek, že se ho dopustila stíhaná trestně odpovědná osoba a že jím naplnila všechny znaky trestného činu, pro nějž je trestně stíhána, avšak účel jejího trestního stíhání lze naplnit i bez standardní reakce na něj v podobě uložení určitého trestu. Řešení trestní věci podmíněným zastavením trestního stíhání představuje v takových případech odklon od standardního postupu v trestním řízení ústíícího do meritorního rozhodnutí o vině a trestu.

[23] Doznání obviněného ve smyslu § 307 odst. 1 písm. a) trestního řádu musí zahrnovat doznání ke všem zákonným znakům stíhaného činu, tedy i k zavinění v zákonem předpokládané formě úmyslu či nedbalosti (rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 24. 11. 1994, sp. zn. 4 To 831/94). Z trestního usnesení jednoznačně vyplývá nejen to, že stěžovatel se zastavením trestního stíhání souhlasil, ale také to, což je ve věci podstatné, že se k činu doznal. Doznáním v dané věci tedy potvrdil, že došlo jak k popsání skutku, tak k jeho nedbalostnímu zavinění.

[24] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že usnesení Obvodního soudu pro Prahu 2 o podmíněném zastavení trestního stíhání vydané podle § 307 odst. 1 trestního řádu lze chápat jako potvrzení zaviněného protiprávního jednání stěžovatele ve smyslu § 126 zákona o nemocenském pojištění (srov. rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2018, č. j. 6 Ads 36/2018 - 20; v uvedeném rozsudku zdejší soud ve věci obdobné mimo jiné konstatoval, že smyslem náhradového vztahu je „požadovat regresní náhradu od pachatelů přestupků, správních deliktů či trestných činů za dávky nemocenského pojištění vyplacené státem. Rozhodnutím podle § 126 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění je regresní náhrada předepsána osobám, které svým zaviněným jednáním vznik pojistné události způsobily. Není důvodu, proč by zákonodárce z okruhu těchto osob vyňal pachatele, vůči nimž trestní stíhání

pokračování

neskončilo odsuzujícím rozsudkem soudu, ale podmíněným zastavením trestního stíhání v přípravném řízení. Tím spíš není při interpretaci § 126 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění racionální rozlišovat, zda rozhodnutí podle § 307 trestního řádu vydal soud nebo státní zastupitelství.“ Nejvyšší správní soud zde dospěl k závěru, že rozhodnutí státního zástupce o podmíněném zastavení trestního stíhání podle § 307 trestního řádu lze považovat za zjištění správního úřadu *sui generis* o zaviněném protiprávním jednání ve smyslu § 126 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění. Od závěrů výše uvedených neshledal Nejvyšší správní soud důvodu se odchýlit ani ve věci nyní projednávané.

[25] Smyslem § 126 zákona o nemocenském pojištění je stanovit povinnost regresní náhrady tomu, kdo zaviněným porušením právní povinnosti způsobil skutečnost rozhodnou pro výplatu dávky nemocenského pojištění ve vztahu k třetí osobě, a to v případě, že o zaviněném porušení právní povinnosti není pochyb. Smyslem regresní náhrady je, aby subjekt, který svým protiprávním jednáním způsobil vznik sociální situace, z jejíhož důvodu byla dávka poskytnuta, uhradil státu dávku nemocenského pojištění, která byla v důsledku jeho protiprávního jednání vyplacena (viz důvodová zpráva k zákonu o nemocenském pojištění dostupná na digitálním repozitáři www.psp.cz, 4. volební období 2002 – 2006, sněmovní tisk č. 1005). Zákon přitom nestanoví vznik povinnosti uhradit regresní náhradu pouze tomu, kdo byl uznán vinným z trestného činu, příp. přestupku. Postačí, že soud nebo správní orgán zjistí, že k zaviněnému porušení právní povinnosti došlo. Tím je dán prostor pro to, aby byla regresní náhrada uplatněna i vůči tomu, jehož zaviněné porušení právní povinnosti bylo zjištěno, přestože z různých důvodů (např. právě odklonu trestního řízení) nebylo v trestním řízení rozhodnuto o jeho vině a trestu.

[26] Předpokladem uplatnění regresní náhrady je tedy zaviněné protiprávní jednání jiné osoby než pojištěnce; nemusí přitom v důsledku tohoto jednání dojít k odsouzení pachatele trestného činu nebo k uložení pokuty či jiné sankce ve správním trestání, je však třeba, aby v trestním nebo správním řízení bylo pravomocně zjištěno zaviněné protiprávní jednání. Mezi zaviněným protiprávním jednáním a vznikem nároku na dávku musí být příčinná souvislost. (PŘIB, J. a kol. Zákon o nemocenském pojištění. Komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2009). Tato souvislost byla v trestním usnesení konstatována. Je tedy nepochybné, že ublížení na zdraví poškozeného bylo důvodem vzniku jeho dočasné pracovní neschopnosti, v důsledku které mu vznikl nárok na dávku (nemocenské). Otázku existence příčinné souvislosti mezi zaviněným protiprávním jednáním stěžovatele a následkem u poškozeného v podobě vzniku nároku na dávku tak v projednávaném případě nelze oddělit od otázky existence samotného zaviněného protiprávního (trestného) jednání, neboť tuto příčinnou souvislost by bylo možno vyloučit pouze v případě, že by se jednalo o jednání stěžovatelem nezaviněné (a tudíž beztrestné).

[27] Pokud stěžovatel zpochybňuje útržkovité hodnocení znaleckého posudku a namítá, že žalovaná a potažmo městský soud zjednodušeně dovodily, že poškozený nemohl předvídat rychle jedoucí vozidlo stěžovatele, pročez viníkem nehody byl stěžovatel, je třeba tuto námitku odmítnout. Především skutečnost, že poškozený „...zjevně nemohl předpokládat, že v dálce jedoucí vozidlo obviněného překročí povolenou rychlost o více než 50% na vině nehody“ je přímo uvedena v trestním usnesení (str. 2, poslední odstavec). Dále se v usnesení též uvádí: „Obviněný vozidlo poškozeného zřejmě přehléd, nestačil včas zareagovat

a následkem toho se s ním střetl, čímž způsobil jeho řidiči.....“ Z uvedeného jednoznačně vyplývá příčinná souvislost mezi protiprávním chováním stěžovatele (porušení právních předpisů) a následkem, tj. střetem vozidel (dopravní nehodou).

[28] Výhrady stěžovatele k postupu státního zástupce, který měl dle mínění stěžovatele vznést obvinění pro porušení předpisů rovněž ze strany poškozeného, nejsou v tomto řízení na místě. Žalovaná ani městský soud nedisponovali žádným zákonným podkladem, z něhož by vyplývalo, resp. bylo možné dovodit zaviněné protiprávní jednání poškozeného, na jehož základě by bylo možno učinit závěr o jeho podílu na vzniku dopravní nehody a tím i aplikaci § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění. Takový jednoznačný závěr nelze ostatně učinit ani ze znaleckého posudku, na jehož některé pasáže se stěžovatel odvolává. V analýze předstřetového pohybu vozidel znalec sice připouští, že poškozený mohl během pohybu a stání v křižovatce pravděpodobně opakovanou kontrolou stavu provozu vlevo vozidlo stěžovatele detekovat, tedy měl určitou možnost dopravní nehodě zabránit či snížit její následky, nicméně jednoznačně na tuto otázku neodpověděl a ostatně, jak sám stěžovatel uvádí, odpovědět ani nemohl, neboť se již jedná o hodnocení právní, které mu nepřísluší. Při respektování zásady presumpce neviny nelze proto poškozeného činit vinným, a to ani částečně, na vzniku dopravní nehody; o této otázce si není oprávněna učinit úsudek ani žalovaná. Na stranu druhou nelze ani přehlédnout, že z posudku, na který stěžovatel odkazuje, však rovněž vyplývá, že k nehodě by nedošlo, pokud by stěžovatel jel rychlostí 93 - 101 km/hod (byť i tak by překročil povolenou rychlost); rychlost stěžovatele na počátku nehodového děje byla minimálně 109 - 121 km/hod; zavinění nehody je tedy přičítáno rychlosti jízdy stěžovatele, který povolenou rychlost 70 km/hod prokazatelně překročil. O zavinění stěžovatele bylo pravomocně rozhodnuto soudem. V trestním usnesení není na žádném místě konstatováno spoluzavinění poškozeného ani jeho podíl viny na následku a rozsahu poškození jeho zdraví, které znamenalo značný rozsah a délku léčení s trváním pracovní neschopnosti, přičemž nebylo řečeno, že by byla kratší, a následky by byly podstatně menší, pokud by se poškozený zachoval v době bezprostředně před střetem vozidel jinak.

[29] Námitka stěžovatele stran aplikace § 126 odst. 2 zákona o nemocenském pojištění tak není důvodná, neboť otázka existence příčinné souvislosti mezi zaviněným protiprávním jednáním stěžovatele a důsledkem v podobě skutečností rozhodných pro vznik nároku na dávku u poškozeného ve smyslu § 126 odst. 1 zákona o nemocenském pojištění byla pravomocně rozhodnuta k tomu příslušným orgánem (soudem); jeho rozhodnutím je žalovaná, potažmo městský soud vázán. V této souvislosti je třeba dát za pravdu městskému soudu, že opětovné provádění důkazů (trestním spisem) již provedených v trestním řízení a jejich opětovné hodnocení za těchto okolností správnímu soudu nepřísluší.

[30] Nejvyšší správní soud podotýká, že listiny vydané soudy České republiky nebo jinými státními orgány nebo orgány územních samosprávních celků v mezích jejich pravomoci, jakož i listiny, které jsou zvláštními zákony prohlášeny za veřejné, potvrzují, že jde o prohlášení orgánu, který listinu vydal, a není-li dokázán opak, potvrzují i pravdivost toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno. Žalovaná potažmo městský soud zcela správně při stanovení výše regresní náhrady a posouzení míry zavinění stěžovatele braly v potaz skutečnosti vyplývající z pravomocného rozhodnutí soudu o podmíněném

pokračování

zastavení trestního stíhání. Stěžovatel se tedy mýlí, pokud se domnívá, že úvahy obsažené v odůvodnění trestního rozhodnutí nejsou pro toto řízení závazné ani použitelné.

[31] Nejvyšší správní soud konstatuje, že městský soud se řádně a přezkoumatelný způsobem vypořádal se všemi žalobními námitkami, které stěžovatel vznesl, skutkový stav, který vzal za prokázaný, má oporu ve spisech a právní závěry, které ze skutkových zjištění učinil, jsou v souladu se zákonem.

[32] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná, proto ji dle § 110 odst. 1 s. ř. s. *in fine* zamítl.

[33] O nákladech řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 1 a 2 ve spojení s § 120 s. ř. s; úspěšné žalované náhrada nákladů řízení nenáleží.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 13. června 2019

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu